

BÀI 40. BIỂU ĐỒ CỘT (2 tiết)

1 Mục tiêu và yêu cầu cần đạt

1.1. Về kiến thức

Nhận ra được vấn đề hoặc quy luật đơn giản từ việc phân tích biểu đồ cột.

1.2. Về kĩ năng (năng lực)

- Vẽ được biểu đồ cột từ bảng số liệu cho trước.
- Đọc và mô tả được dữ liệu từ biểu đồ cột.

1.3. Về phẩm chất

Giáo dục lòng nhân ái, yêu nước, tinh thần trách nhiệm với các nhiệm vụ được giao.

2 Những điểm cần lưu ý khi chuẩn bị bài giảng

2.1. Chuẩn bị trước khi lên lớp

- *Đối với giáo viên:* Thước thẳng, phấn màu để vẽ biểu đồ cột.
Nếu có điều kiện GV chuẩn bị máy tính, máy chiếu để có thể hướng dẫn thêm HS vẽ biểu đồ cột dùng Excel. Cách vẽ biểu đồ cột bằng Excel xem trong mục "Chú giải – Hướng dẫn thực hành với máy tính" của hoạt động Thực hành trải nghiệm.
- *Đối với học sinh:* Thước thẳng có vạch chia để vẽ biểu đồ cột.

2.2. Vấn đề có thể khó

Khi vẽ một số biểu đồ, để cho đẹp hoặc dễ phân biệt, người ta có thể vẽ biểu đồ với gốc không bắt đầu từ 0 hoặc tỉ lệ ở các đoạn trên trục đứng không như nhau (thể hiện bằng nét gấp khúc ở trục đứng như biểu đồ Hình 9.5 SGK). Cần lưu ý trong những biểu đồ này, một cột gấp đôi cột kia không có nghĩa là số liệu được biểu diễn ở cột này gấp đôi số liệu được biểu diễn ở cột kia.

2.3. Những điểm cần lưu ý

Khi giao cho HS vẽ biểu đồ cột GV cần cho số liệu "đẹp" để HS dễ vẽ.

3 Gợi ý tổ chức các hoạt động dạy học chủ yếu

3.1. Thực hiện các cấu phần chính của bài học

1. VẼ BIỂU ĐỒ CỘT (45 phút)

CẤU PHẦN (Thời lượng)	MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU	GỢI Ý THỰC HIỆN, ĐÁP ÁN, TRẢ LỜI
<i>Nêu vấn đề</i> (10 phút)	Giúp HS nhận ra khó khăn nếu biểu diễn dữ liệu bằng biểu đồ tranh, dẫn đến nhu cầu dùng biểu đồ cột để biểu diễn.	Các khó khăn khi dùng biểu đồ tranh là: – Nếu mỗi biểu tượng biểu diễn một phong bao lì xì thì phải vẽ nhiều biểu tượng (tổng số là 124 biểu tượng) – Nếu dùng 1 biểu tượng biểu diễn nhiều phong bao lì xì thì do 32, 27, 35, 30 không có ước chung lớn hơn 1 nên sẽ phải biểu diễn thông qua một phần của biểu tượng. Ví dụ, mỗi biểu tượng biểu diễn 2 phong bao lì xì thì 27 phong bao lì xì sẽ phải biểu diễn bằng 13 biểu tượng và $\frac{1}{2}$ biểu tượng.
<i>Thực hành</i> (15 phút)	Giúp HS biết các bước vẽ biểu đồ cột.	GV hướng dẫn chi tiết, thực hiện trên bảng theo từng bước.

Luyện tập 1 (20 phút)	<ul style="list-style-type: none"> – Phần 1 giúp HS hoàn thiện biểu đồ cột (khi đã có kết quả của một số bước đầu). – Phần 2 giúp HS vẽ toàn bộ biểu đồ cột khi có bảng số liệu. 	HS tự làm. GV quan sát, giúp đỡ nếu cần.
--------------------------	--	--

2. PHÂN TÍCH SỐ LIỆU VỚI BIỂU ĐỒ CỘT (45 phút)

CẤU PHẦN (Thời lượng)	MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU	GỢI Ý THỰC HIỆN, ĐÁP ÁN, TRẢ LỜI
Ví dụ (15 phút)	Hướng dẫn HS cách đọc, phân tích số liệu với biểu đồ cột.	Thực hiện như trong SGK.
Luyện tập 2 (20 phút)	HS tự thực hành việc đọc, phân tích số liệu với biểu đồ cột.	<p>❶ Chỉ có nhận xét của Vương phù hợp với thông tin từ biểu đồ.</p> <p>❷ Sóc và gà rừng có tốc độ tối đa từ 10 đến 19 dặm/giờ. Ngựa vằn và nai có tốc độ tối đa từ 40 đến 49 dặm/giờ.</p> <p>❸ Dấu ? được thay bằng 186. Từ năm 2014 đến năm 2017, GDP của Việt Nam có xu hướng tăng.</p>
 Thử thách nhỏ (10 phút)	Giúp HS biết được cách biểu diễn số liệu âm trong biểu đồ cột.	Biểu đồ hợp lí. Các cột nằm dưới trục ngang biểu diễn số liệu âm. Trong trường hợp này, lợi nhuận âm tức là cửa hàng bị lỗ.

3.2. Lựa chọn bài tập

Bài học này có 7 bài tập ở mức trung bình với hai yêu cầu chính: vẽ hoặc hoàn thiện biểu đồ cột (các bài tập 9.14, 9.16 và 9.17) và phân tích số liệu với biểu đồ cột (các bài tập 9.11, 9.12, 9.13, 9.15). GV nên lấy 3 đến 4 bài từ cả hai nhóm trên để HS làm.

4 Trả lời/Hướng dẫn/Giải một số bài tập

- 9.11. Thứ Sáu An dành thời gian tự học ở nhà nhiều nhất (120 phút).
- 9.12. HD. Là ngày có thời gian tự học ở nhà là 0 (phút).
- 9.13. HD. Xác định thời gian An tự học ở nhà trong mỗi ngày rồi lấy tổng.
- 9.14. HD. Vẽ thêm cột vào vị trí ngày Chủ nhật với chiều cao là 50.
- 9.15. HD. Đọc thời gian An tự học ở nhà trong các ngày từ thứ Hai đến thứ Bảy rồi lập bảng thống kê.

9.16. *HD.* Số HS trong lớp hâm mộ các câu lạc bộ Manchester City, Manchester United, Liverpool tương ứng là 12; 13; 15.

9.17. *HD.* Vẽ biểu đồ cột theo các bước đã hướng dẫn trong SGK.